

ERDÉLYI GAZDA

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

A LAP AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI
EGYLET TULAJDONA.
TELEFON: 158 SZÁM.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET, AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYLET
ÉS A „HANGYA” KÖTELEKÉBE TARTOZÓ SZÖVETKZETEK HIVATA-
LOS KÖZLÖNYE. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
TELEFON: 158 SZÁM.

Az E. G. E. alapító tagdíja 2000 lel, rendes
tagdíja évi 100 lel, klszgdák és tisztségelők
részére 50 lel. A tagok az Erdélyi Gazdát
100 lel pótdíj ellenében kapják. 1924

A lapfelfigyelő bizottság felfigyelése mellett felelős szerkesztő és kiadó:

TÖRÖK BÁLINT
AZ E. G. E. TITKÁRA

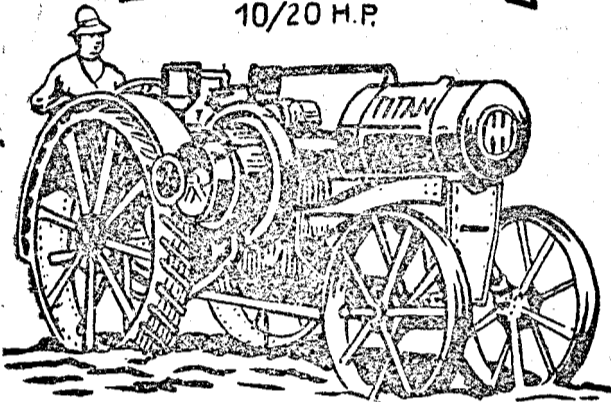
Előfizetési díj nem tagok részére:
Egy évre 250 lel Negyed évre 75 lel
Fél évre 125 lel Egyes szám 5 lel

MARCA FABRICEI

TITAN

10/20 H.P.

Az International Harvester Company
Chicago U. S. gyártmánya

a legkitartóbb, hegyes vidéken is kifogástalanul
könnyen és szépen dolgozó szántógép, mely-
nek motorikus ereje szántáson kívül bármely
más üzemhez, mint cséplés, darálás, szecska-
vágás, favágás, malomhajás, vontatás stb.-hez
igen jól használható, tehát egész éven át a leg-
gazdaságosabb erőt képezi nagy és kis birtokon!
Ajánlatlalt és prospektusokkal kész-
ségesen szolgál a cluji képviselő:

HANN és TÁRSÁ

Gép és Műszaki Ker. részv. társ.
CLUJ—KOLOZSVÁR

Str. Regina Maria 11.

Sürgöncim **HANNCOMP.** Telef. 2—36.

Véroltás az állatgyógyászatban.

Irta: Bodor Kálmán.

II.

A Hutyázott falkában több betegedés
nem volt, de a vérrel oltottak között 5 hét
mulva újra 12 beteg és 3 elhullás lett mire
ujból beoltottak fejenként 15 cm³ vérrel ezt a
falkát ami aztán megszüntette végleg a vészt.

1916-tól állandóan oltom vérrel a serté-
seket egészen október végéig, a makkra me-
netelig és azóta nagyobb mérvet sohasem öl-
töt a vész a nyár folyamán.

A makkoltatás alatt azonban, mivel az
erdőn szinte lehetetlen volt az oltás, 2 ízben
lépett fel a vész a vérrel kezelt sertések között,
de 15 %-nál több elhullás egyszer sem volt.

A szomszédos monori gazdaság szintén
állandóan minden évben oltja sertéseit vérrel
és azóta ottan sem lépett fel egyszer sem a vész.

A gazdaság bonyhádi szimentháli tehe-
nészetére mint egy átok nehezett a kis bor-
nyuk köldök fertőzése. Elkövetünk minden le-
hető, hogy a bajnak e'jét vegyük. Lisoformos
selyemmel kötöttük el a köldök zsinort, majd
kollodiumot használtunk, szülés után azonnal
ködök kötést tettünk; újra agyagoltuk és fer-
tőtlenítettük az istállót majd istállót váltottunk
s az Isten tudja még mit el nem követtünk,
hogy a szebbnél szebb kis borjúkat meg-
mentsük. Minden hasztalan volt két éven át
18—20 borjuból 5—6 maradt meg, de azo-
kat is operálni kellett mert mindeniknek gennye-
zett a köldöke. Ekkor jött Halász doktor ur,
aki vér oltást ajánlott és azóta egyetlen egy
borjúk vagy csikónk nem hullott el köldök
fertőzésben.

Minden megszületett kis bornyut vagy
csikót 1 napos korában beoltottunk 40 cm³
anyagavérrel. Ha az anyaállat nem volt telje-
sen egészséges, úgy egy más teljesen egész-
séges tehénből, vagy csikónál kancából vettük
a vért és ezt fecskendeztük az ujszülöttbe.

Annyira kiküszöbölődött a köldök fertő-
zés a gazdaságból, hogy most már nem is
használjuk az oltást.

A szarvasmarha vagy ló nyakának bal
oldalán a nyak közepe táján alól a torok alatti
barázdában levő életérből (dostából) veszem a
szükséges vért egy szurcsap segítségével.

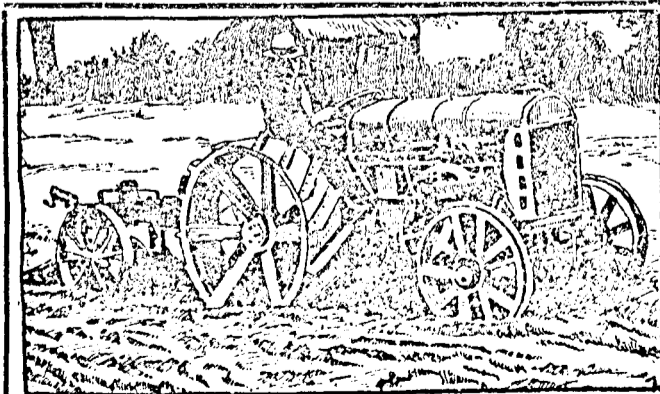
A szurcsap egy 8—10 cm. hosszú 3—4
mm. átmérőjű ferdén hegyezett nekkelezeti lyu-
kas tű, melynek egyik végén gomb van, hogy
könnyebben lehessen beszurni.

A szarvasmarha vagy ló nyakát a bal
oldalon, az életér közepe táján lisoformmal le-
mosom a szőrt, egy krajcár nagyságban lebo-
rotvátom. A lónak pipát tétetek az orrára, a
szarvasmarhának kézzel megszorítatom az or-
rát, hogy jobban álljon. Szijjal megszorítja egy
munkás az állat nyakát a váll mellett és álla-
ndóan szorítva tartja amíg a vért veszem, azért
hogy a vér az érben jól kiduzzadjon. Ekkor a
leborotvált helyre először csak a bőrbe bele-
szurom a szurcsapot, majd az érre reá illetve
hosszába belenyomom. Erős sugárban ömlik
ki a vér, amit tiszta edénybe felfogok. Előbb
a szíjat kell lecsatolni és azután a tűt kivéve
összeszorítani a képződött lyukat és egy kis
jódinturával bekenem, nehogy fertőzést kap-
jon az állat.

A kivett vért azon frissen beoltom a kis
borjúba vagy csikóba 20—20 cm³-t oltva úgy
a jobb, mint a bal oldalába a lapocka mögé
a bőr alá.

Természetesen a kis állatról is a szőrt az
oltás helyén leborotvátom és dezinficiálok.

Egy érdekes esetet említek még meg.
Égerhát községben a szarvasmarhák között a
falusi gulyába fellépett a lépfene. 4 elhullás
volt, amikor Halász doktor urat kihívták. Lép-
fene elleni szérum sem a községben, sem a
szomszédos gazdaságokban nem lévén, a dok-
tor ur minket kért meg; hogy a legöregebb
ökreinkből, — amelyek minden évben lépfene
ellen oltva voltak és valószínűleg természetes
fertőzést is kaptak a mocsaras legelőinken, vért
vehessen és ezzel oltassa be az emberek

„Fordson Tractor”-ok

Személy- és teherautók, autó alkatrészek,
mindenféle gazdasági gépek megtekinthetők
és beszerezhetők a

„PERRY” cégnél. Cluj, Strada Regina Maria
No. 2. Telef. 999. szám.

marháit: Nagyon szívesen meg engedték és a doktor ur 60 cm³ vért olíva a szarvasmarhákba, mintegy kettévágta a betegség tovább terjedését.

Leírásommal nem akarom én gazdátársaimat arra bírni, hogy az állatorvos urakat mellőzzék az oltásnál, sőt kérem beszéljék meg közösen a dolgot és ha a doktor urak is jónak látják, csak úgy használják az otthon készített szérumot. Előfordulhat azonban nagyon könnyen az az eset, hogy Romániában nem kapható Phylaxia szérum és akkor nagy szolgáltatást tesz a véroltás.

Az erdélyi mezőgazdaság állapota.

A kedvezőtlen időjárások következtében a tavaszi munkálatok ez évben szokatlanul nagy mértékben megkéstek, ez az oka annak, hogy a jelenben adjuk csak első erdélyi gazdasági tudósításunkat a következőkben:

Időjárás: A hó elmenetelével rövid ideig szokatlanul meleg csapadékos időjárás uralkodott, amelyet azonban március hó végén általánosságban hűvös, esős időjárás váltott fel. A csapadék mennyisége bár vidékenként változott, azonban általánosságban szokatlanul nagy károkat okoztak. Ezzel kapcsolatosan állandóan hűvös időjárás uralkodott gyakori szelekkel, az átlagos hőmérséklet mélyen a normális alatt maradt, egyes vidékekről elemi csapásokat (jégesőt) is jelentenek.

Gazdasági munkálatok: A tulsok csapadék következtében általánosságban szokatlan nagy mértékben el vannak maradva, ennek hatása különösen nagy mértékben érezhető a sik vidéken, ahonnan a víz leszivárgását a talajviszonyok gátolják, az alföldi részeken ennek következtében a máskor annyira előrehaladott munkák ez évben jobban vissza vannak maradva, mint a dombos vidékeken, ahol a víz leszivárgása könnyebben megtörténhetett. Ennek következtében a dombvidéken helyenként inkább lehetett dolgozni, bár itt is erősen megkéstett a tavaszi vetés. A tavaszi kalászosok vetése még csak most közeledik a befejezéshez és a tengeri vetéséhez alig lehetett még hozzá kezdeni.

Vetések állapota: Őszi buza, elég jól

telett, azonban a hűvös esős időjárás fejlődésében erősen visszavetette, mélyebb fekvésekben sok helyen kiázott, magasabb fekvésekben pedig kiritkult. Meleg és nedves időjárás mellett sokat fejlődhetik. Őszi árpa a nedvesség következtében szintén sokat szenvedett, csak a szárazabb fekvésekben telett kifogástalanul. Őszi rozs késői vetései jobbak, a korábbiakon az őszi szárazság nyomai láthatók. A hűvös időjárás folytán fejlődésében szintén vissza van maradva. A tavaszi kalászosok vetése részben befejezve, részben most van folyamatban, a kelés a korai vetéseknél elég jó, a későiekre azonban a hűvös, nedves időjárás következtében nem kielégítő. Tengeri, burgonya, répa vetése folyamatban. Mesterséges takarmányok jól telettek, de a hűvös időjárás következtében gyengén fejlődnek, rét, legelő fejlődése szintén visszamaradt. Gyümölcsfák virágzása a hideg következtében megkéstett.

Állatállomány egészségi állapota kielégítő.

Mezőgazdasági munkabérek: Nap-számbér férfinaszám 30—50, nőinaszám 20—40, gyereknapzám 15—20 Lei.

A tejhozam szaporítására szolgáló néhány tanács.

Irta: Fehér Zoltán, nyug. jószágfelfüggyelő.

Egyik régi közmondásunk azt tartja, hogy „sok kicsi, sokra megy”; ez úgy a bevételi, mint a kiadási tételekre nézve áll. Azért meg kell becsülni a legkisebb egységeket is, hiszen tudjuk, hogy krajcárokból lesz a forint, illetve fillérekből a korona, s tudvalevő dolog, hogy ki a krajcárt nem becsüli, az a forintot meg nem érdemli.

Ezuttal néhány — igazán csekélységnek látszó — tényre akarom ráterelni a t. olvasó figyelmét, melyek a tehének tejelőképességére jótékony befolyással bírnak.

Tapasztalhatjuk, hogy a tiszta, friss levegő előnyösen hat a tejelválasztásra, hiszen amint a tehének kijárnak a legelőre, azonnal növekszik tejhozamuk, még oly esetekben is, ha ott a fű még alig sarjadjik s tápanyagok dolgában az állatok nincsenek előnyösebb helyzetben, mint az istállóban voltak. Használjuk ki ezen tapasztalati tényt azon időben is, mikor a legelőnek

híre hamva sincs, t. i. a téli istállózás ideje alatt, úgy hogy minél jobban szellőztessük teheneink lakását. Helyezzünk el kellő mennyiségű és méretű kéményeket (kürtöket) az istállóban, hogy az elhasznált romlott levegő azokon kiillanhasson, de gondoskodjunk arról is, hogy tiszta levegő áramolhassék be helyette: erre való a falakba alul (a padló v. burkolat felett közvetlen) elhelyezett nyílások (lyukak, rések) és az ajtó- és ablakokon alkalmazott szellőztetők, valamint a forgatható (többnyire vaskeretű) ablakok is, melyeket tetszés szerint szabályozva nyitjuk v. zárjuk, úgy hogy annyi friss levegőt árasztunk rajta be, amennyi szükséges a rendes hőmérséklet fenntartására. Ismerem oly nagyobb tehenészetet, hol az ilyen ablakok beállítási költsége egy éven belül megtérült a tejhozam többletéből.

Szép, napos, szélcsendes időben vagy szélről védett helyre, tanácsos télen is egy fél v. egy órára az udvarra, szérübe, v. korlátok (kifutók) közé kiterelni a tejelő marhát, mert így nemcsak a friss levegő, de némi kis mozgás is jó hatással van az állat egészségére, minden szervezetre, tehát a tejelválasztókra is. Tessék csak ezen irányban kísérleteket tenni.

Nagyon pontos a tejelőkenységre az ivóvíz minősége és hőfoka is, nem mintha a vízfelvétel által szaporítani lehetne a tejmennyiséget, de mert a víz az emésztő szervekre nagy befolyást gyakorol és az egészség fenntartását előmozdítja. Tudjuk, hogy ha kint a vályunál itatunk, zord téli napokon kevés vizet vesz magához a tehén s akkor nemcsak bélsara válik keménnyé, hanem tejhozama is megapad; különösen, ha nem ügyel a gazda arra, hogy a vályuban ne legyen régebbi állott és befagyott víz, vagy jégdarabok, melyek a frissen ráhuzott kutvizet 0°-ra lehűtve, a tehén meghűlését is okozhatják. Kísérletet tettem arra nézve is, mit német szaklapokban olvastam, hogy istállómeleg (15° R) hőmérsékletű ivóvízzel ellátott tehén mintegy 1/10°-al több tejet szolgáltat-e? Meleg vizet öntöttem a vályuba s tényleg 15 fokos vizet ittak a tehének, több is lett a tej valamivel (talán 1/10°-al), de nem volt köszönet a szaporulatban, mert az állatok szervezete elpetyhült, elgyengült, elkényesedett s vemhült fejlődése is kisebb volt a rendesnél, sőt még a világra jött kisborjuk is finnyás, gyenge lények voltak, melyeknek minden

TÁRCA.

Megfigyelőképesség.

Irta: Klein Albert.

Nagy élvezettel olvastam dr. Péter Bélának az „Erdélyi Gazda” két számának tárcarovatában közölt ifjúkori juttatási élményeit. Azt írja többek között, hogy a saját juhait rövid megfigyelés után egyenként megismerte. Hát ez az eset semmi ahhoz képest, amit ugyancsak az ő megfigyelőképességéről az alábbiakban el fogok mondani.

Első éves gazdász koromban tavasszal, amint a hó az akadémiát környező hegyekről eltűnt, Péter vezetésével máris hozzátogtunk mi a kolozsvári gazdasági akadémia első éves hallgatói a növénygyűjtéshez. Nagy szorgalommal gyűjtöttük Kolozsvár környékén a növé-

nyeket, de hát muszáj is volt, mert dr. Péter Béla a növénytan tudós professzora ebben a tekintetben nem ismert elnézést. Akinek nem volt legalább 400 darabból álló szépen préselt és rendszerbe foglalt növény gyűjteménye — ugyancsak vigyáznia kellett arra, hogy a vizsgán jól feleljen, mert ellenkező esetben nagyon könnyen „elhasalt”. És hogy kellett nekünk ismerni a növények latin és magyar nevét! Aki a vizsgán 8—10 növényt nem ismert meg — nagyon közel áll a bukálhoz. A növénytan elméleti részének ismerete mellett tehát nagyon fontos volt a „gyakorlati” rész is.

Meglehetősen szép gyűjteményem volt, 573 darabból állott. A gyűjtemény „jó” osztályzatot nyert s mégis „kielégítő”-m volt az év végén a növénytanból, ugyanis a vizsgán a „felelés” nem a legsimábban ment. A gyűjteményemben volt a sárga kankalin is, amit a dési Cic hegyen szedtem. Ez az egyetlen virág volt, amit

nem Kolozsvárt szedtem, de tévedésből odaírtam, hogy Kolozsvárt gyűjtöttem. Év vége felé Péter beszédte a gyűjteményeket, hogy azokat átnézze és a téves megállapításokat kijavítsa. Amikor visszakaptam a gyűjteményemet és kíváncsian átlapoztam, meglepetve látom a sárga kankalin lapján Péter jellegzetes apró betűt: „nem Kolozsvárt gyűjtötte”. Mikor megkérdeztem Pétert, hogy honnan sejtí ezt, azt a választ adta: „kérem, talán csak ismerem Kolozsvár és környékének flóráját.”

Ne vegye tehát nekem rossz néven Péter Béla, hogy nem csudálkozom azon, hogy a saját juhait egyenként ismerte, amikor Kolozsvár és környékének ezren felül álló flórájával annyira személyes barátságban van, hogy az idegent rögtön nyakon csipi. A zseniális tudásnak és megfigyelőképességnek ezt a klasszikus esetét sohasem fogom elfelejteni.

nagyon könnyen megártott. Több lett belőlük kiselejtve, de ami felnevelődött is, az sem érte el az anyaállatnak sem termőképességét, sem élősúlyát.

Az itatás mindig etetés után történjék, mert akkor érzi az állat legjobban, hogy mennyi vízre van szüksége, miszerint a takarmány tápanyagait lehetőleg legjobban és leggyorsabban feleméssze. Pl. répa, répaszelet, burgonya, moslák vagy bármilyen más vízenyős takarmánnyal tartott tehén sokkal kevesebb vizet iszik, mint az, mely száraz szálas eseségen és abrakon él. Az elapadt is kevesebbet iszik, mint a friss fejős. Melegben többet iszik minden állat, mint hidegben, mert nagyobb az elpárolgás a testből s ezt pótolni kell. Sós takarmány után is többet isznak.

Legjobban megfelel, nemcsak az egészség követelményeinek, de tejhozam szempontjából is, az önitató készülékeken való itatás az istállóban. Ezekből mindig ihatik az állat, mikor megkívánja a vizet s annyit iszik, amennyi neki tetszik. A víz nem túl meleg, sem túl hideg, az istálló hőmérsékét nem éri el, mert hisz tartányból folyik, de enyhébb, mint a vályubeli itóka s nem hat hátrányosan a szervezetre. A vályubeli itatás hátránya az is, hogy ha az oda vezető sikos uton megcsuszlik az állat, vagy szomszédja megdöli s ib., ez lábtörést v. elvetélést is okozhat, azért jó az utat beszalmázní, de mégjobb (ha nincs önitató) az istállóban dézsából (puttonyból) itatni a teheneket a tél folyamán; ez egy kis munkatöbblettel jár, de a tejszaporulattal busásan kifizetődik. Magától értetődik, hogy csak tiszta, egészséges vizet szabad itatni a tehenekkel, mert a bűzös, poshadt, iszapos, piszkos, zavaros, vagy egészségnek ártalmas anyagokat tartalmazó víz, nemcsak a tej előállítására kedvezőtlen, de az állat egészségére is. Pocsolyából, gyárakból kiömlő szennyvizekből vagy trágyalével fertőzöttből sohse itassunk.

(Folyt. köv.)

Törvények és rendeletek.

A kisajátítási árak fizetése.

A birtokbáhelyezési központi pénztár (Casa centrala a Cooperatíei și inproprietárinii) az Erdély, Bánát, Körösvidék és Máramaros vidékein kisajátított területek árának kifizetésére és a birtokbaadott parcellák árának beszedésére nézve a következő közleményt tette közzé a hivatalos lapba: Ezennel tudomására hozzuk az erdélyi birtokosoknak, akiknek birtokai az agrárreform során kisajátítottak és a falusiaknak, akik ezeken a birtokokon birtokba helyezettek, hogy a hivatalos lap 1924. január 31-iki 22. számában közölt 92—1924. számú minisztertanácsi határozat alapján elhatározott, hogy a kisajátítás ára fizetésének és a birtokbáhelyezettek által nyert területek ára beszedésének munkálatai megkezdessenek. A kisajátítások kifizetése és a birtokbáhelyezett parcellák árának beszedése csak ott fog megtörténni, ahol a kisajátítások már véglegesek, vagy olyan mértékben, ahogyan azok véglegessé válnak. A kisajátítási árak kifizetése szempontjából véglegesnek tekintetik ott, ahol a kisajátítási határozatok végérvényesek maradtak, anélkül, hogy ellentét revíziós kérvény adatott

volna be a tulajdonos által, vagy azon esetben, ha revíziós kérvény adatott is be, azonban ez már végérvényesen elintéztetett. A minisztertanácsi határozat második szakaszának rendelkezései alapján az állam az 1924. év során a törlesztések fizetését 1924. május 1-iki kötvényekkel fizeti azon árak alapján, amelyek 1923. december 31-ig végérvényesek, megállapítottak. Azon kisajátítások után, amelyek 1924. január 1-e után maradtak végérvényesek, a fizetés a következő évek során történik, a minisztertanácsi határozat harmadik szakasza értelmében. Ami a birtokbáhelyezett falusiak terhére irandó ár megállapítását illeti, az 1924. január 1-ével történik, azonban csak azokra a birtokokra nézve, amelyeknek kisajátítása 1923. december 31-ig végérvényes maradt. A fentiek alapján köztudomására hozatik

a kisajátítást szenvedett birtokosoknak.

Mindazon kisajátítást szenvedett birtokosok, akik a minisztertanácsi napló második szakaszának rendelkezései alá esnek, illetőleg mindazok, akiknél a kisajátítás a fenti feltételek mellett végérvényes maradt, mielőbb kérvényt nyújtsanak be az illetékes gazdasági tanácsoshoz, ahol a kisajátított birtok fekszik, ajánlott levélben, amelyben feltüntetendő a birtok neve, a község és a megye, ahol a birtok fekszik, a kisajátított terület nagysága kategóriák szerint (művelhető terület, legelő, erdő s ib.) a végérvényes határozatban kategóriák szerint megállapított kisajátítási ár és végül a lakhely, ahova az ár fizetésére vonatkozó közléseket küldeni óhajtják. Ha ezen személy, aki a fizetést kéri, más, mint aki a végleges határozatban szerepel, vagy hogyha megbízott, ez esetben a kérvényhez a törvényesen kiállított meghatalmazás, az elidegenítési okirat, vagy más irat, amelyből a jogi helyzet származik, hiteles másolata melléklendő. A kisajátítás után megnyitott öröklések esetén az illetékes bíróság által kiadott hagyatékátadó végzés hiteles másolata melléklendő: A kisajátítás és az ár megállapítására vonatkozó végérvényes határozatok hiteles másolata. A megyei gazdasági tanácsos által kibocsátott bizonyítvány, melyből kimutattatik, hogy: 1., mindaz, ami a kisajátítási határozat alapján kisajátított, tényleg az állam rendelkezésére áll, anélkül, hogy belőle bármennyi a tulajdonosnak visszaadott volna, 2., hogy a tulajdonos nem vételezett be az 1924. gazdasági évre a kisajátított földet használóktól bért. Az agrár comite által kibocsátott bizonyítvány, amelyben kimutattatik, hogy a kisajátított határozatok ellen nem adatott be revíziós kérvény a kisajátítást szenvedett birtokos által, vagy az esetben, ha beadott, az 1923. december 31-ig végérvényesen eldöntetett. A bizonyítvány a román állampolgárságról, vagy más állampolgárságról, végül közjegyző előtt felvett nyilatkozat, amely szerint a tulajdonos kijelenti, hogy nincsen sem általa, sem megbízottai által revíziós kérvény benyújtva a kisajátítási határozatok ellen az agrártörvény alapján, vagy amennyiben volna ilyen kérvény, azt visszavontnak tekintni és lemond minden jogáról, hogy a jövőben revíziós kérvényt nyújtson be. A gazdasági tanácsos a kérvény és az okmányok kézhezvétele után azokat a birtokbáhelyezési központi pénztárhoz nyújtja be, ellátva az utasítások szerint kiállított referátummal.

Ezen okmányok alapján az állam kifizeti az árat a *Letéti és Törlesztési pénztárnál* (Casa de depunari și Consemnațiuni), leküldvén a vevényeket az illetékes járásbírószág telekkönyvi osztályának, amely az érdekeltek meghallgatása után végzést hoz és rendeletet ad a letéti pénztárnak, hogy kifizesse az árat azok részére, akik annak felvételére jogosultak.

A birtokbáhelyezési pénztár a vevényeknek a járásbírószághoz való leküldésével egyidejűleg a kisajátított tulajdonost is értesíti afelől, hogy ő a szükséges lépéseket megtehesse az érték kifizetésére való rendelkezés meghozatalára nézve. Magától értetődik, hogy a kisajátítást szenvedő tulajdonosnak, akik a fenti rendelkezés alá esnek, megszűnik a joga a földet használó falusiaktól kényszerbért követelni 1924. évtől kezdődőleg,

a kisajátított földet használó falusiaknak.

Feljebb megjegyeztetett, hogy ott, ahol a kisajátítások 1923. december 31-ig végérvényesek maradtak, az állam intézkedni fog a kisajátítási ár fizetésére nézve 1924. május 1-vel esedékes szelvényekkel ellátott kötvényekkel. Mindezeknél a birtokoknál intézkedés fog történni arra nézve, hogy megállapítsák a parcellák eladási ára a birtokbáhelyezettek terhére, amely követelések 1924. január 1-ével állapítatnak meg a pénzügyigazgatóságok által, az állam részére való beszedés céljából. Tudomására hozatik tehát a falusiaknak, akik földet használnak (1923. december 31-ig végérvényesen maradt kisajátítások után), hogy a minisztertanácsi határozat negyedik szakasza alapján nem kötelesek többé bért fizetni a tulajdonosnak és sem ezek nem követelhetik az 1924. év kezdetével a területek használata után járó bért. Ami az 1924. január 1-e után érvényessé váló kisajátításokat illeti, az állam nem tudja fizetni ez évben azok után is a kisajátítási árat és sem megállapítani nem, a birtokbáhelyezettek terhére a parcellák árát és ennek következtében a falusiak, akik használják ezeket a területeket, kötelesek tovább fizetni 1924. évre is a bért a volt tulajdonosoknak az eddigi feltételek mellett. A minisztertanácsi határozat negyedik szakaszának rendelkezése alapján ez a helyzet az egyes birtokokra mindazon év végéig megmarad, amelynek folyamán a kisajátítás végérvényessé vált. Az érdekeltek bármilyen felvilágosításért az illetékes gazdasági tanácsoshoz forduljanak.

Vegyes közlemények.

Az adómentes benzín kérelmezésének módja. A benzint mezőgazdasági és ipari célokra vagy adómentesen, vagy kgr.-ként 10 bani adóval megróva kérelmezés útján engedélyezik. Ilyen célokra leginkább nehéz denaturált benzint (760 foknál nagyobb sűrűségű) és denaturált motorinát utalnak ki. A kiutalás iránti kérelemhez, a rendeletek értelmében, a községi előjáróság bizonylata csatolandó, amelyben kitüntetendő: a motorok H. P.-je, havi fogyasztás, a motorok rendeltetése, állag naponként és hónaponként mennyi ideig van működésben. Ajánlatos ha ezen bizonylatot az illetékes iparfelügyelőség, mint szakközeg látalmazza. A kérés a kolozsvári Pénzügyi Vezérigazgatósághoz címzendő (Direcțiunea Generală a Finanțelor Cluj), mint az engedélyek kiadására jogosított hatósághoz. A kérést belehet nyújtani egyenesen a Vezérigazgatósághoz, vagy az illetékes Pénzügyigazgatóság (Administrația

Financiará) utján felterjesztendő. Az engedély állandó jellegű és az annak kiadása után kövendő eljárásra vonatkozólag részletes magyarázatot tartalmaz.

Egyházi átok alá vetett község. Jekelfalva szepesmegyei községet a rozsnyói egyházmegyei főhatóság egyházi átok alá vetette és papjaitól megfosztotta. A főhatóságot az ottani kommunisták kényszerítették erre a lépésre, akik az ujonnan kinevezett plébánosnak nem engedték meg plébániája elfoglalását, majd pedig az odaküldött adminisztrátorral szemben is erőszakoskodtak. A Főhatóság hasonló büntetéssel szándékozik sújtani azokat a községeket is, amelyek a járandóságok be nem szolgáltatásával papjaik megélhetését szinte lehetetlenné teszik. A rozsnyói egyházmegyében különben is akkora a paphiány, hogy rövidesen csak a legszükségesebb helyeket tudják betölteni.

PICA.

Országos vásárok.

1924. április hó 28-án. Székelykeresztúr, Ditró, Homorodoklánd, Mezőbánd, Szásznádas, Alsóajra, Avasujváros, Szatmár. — 29-én. Osinka, Szamosujvár. — 30-án Nyárádköszvényes, Nagylupsa, Magyarnagyszombor, Csucs, Nagytarna, Sepsiszentgyörgy. — Május hó 1-én. Csátád, Bihardiószeg, Dicsőszentmárton, Görögyszentimre, Kászonaltíz, Ilyefalva, Nagymás, Orsova, Seprős, Szászrégen, Teke, Temeskutas, Marosludas, Kovászna, Székelyszeg, Óradna, Tótvár, Ugra, Csikszentmárton, Váralmás, Nagylonda. — 2-án. Bürkös, Szalacs, Krassó, Szilágynagyfalu, Kézdivásárhely, Lippa, Székelyhid, Terego, Kákófalva. — 3-án. Csernátfalu, Mórícöld, Pankota, Soborsin, Magyar-nemegye, Voila, Magyarpécska, Egeres, Mező-örményes. — 4-én. Belényes, Lupsa, Zernest, Zsibó, Nyárádszereda, Krassóvermes.

Élőállatok:

Helység	Szarvasmarha				Ló
	Fejőstehen borjuval drb.	Hízott ökör éjsúlyban	Igas ökör pátonként	Növendékmárha	
Vajasd	5-10000	10-25000	2-5000	20000	
Keresd	6-10000	18-25	16-25000	3-6000	10000
Gernyeszeg	8-10000	20-25	20-25000	3-5000	15000
Felvinc	6-7000	18-20	15-20000	3-7000	12000
Sülelmed	5000	14-18000	1-3000	50000	
D.-szentmárton	5-12000	24-26	20-21000	1-5000	25000
Naszód	3-6000	14-18000	1-3000	8000	
Erkeserü	6000	14	15000	1-4000	25000
Ujszentes	8000	13-16000	2-4500	26000	
Kotlliget	4-6000	26	22000	4200	10000
Clopodla	6000	22	12-18000	3-5000	25000
Bodófalva	5-7000	17-22	20-30000	1-6009	50000
Hidvég	7-10000	15-20000	1-30000	1-5000	15000
Kóhalom	4-9000	18-25000	1-5000	15000	
Kövend	6-8000	18-25000	1-5000	15000	

Helység	Sertés		J u h		
	Sertés hizott élősúlyban	Sertés sovány	Választott malac drb.	Bárány drb.	
Vajasd	—	—	4-600	500-1000	150-200
Keresd	34-35	30	3-500	500	100-160
Gernyeszeg	28-30	—	5-600	600	120-160
Felvinc	4-8000	—	4-500	6-800	150-200
Sülelmed	40-42	40	600	650	150
D.-szentmárton	32	—	5-700	3-500	180-200
Naszód	32	—	600	3-450	250-320
Erkeserü	38	—	4-500	—	—
Ujszentes	40	60	1000	—	—
Kotlliget	34	—	5-600	3-450	120-150
Clopodla	36	48	700	600	200
Bodófalva	39	43	5-600	800	120-180
Hidvég	31	—	4-600	6-700	200-250
Kóhalom	35	30	400	6-700	200
Kövend	—	—	5-700	5-700	90-160

Gabonafélék árai:

Helység	buza,	rozs,	árpa,	zab,	tengeri,
	métermázsanként Lejben				
Vajasd	600	—	600	500	500
Kövend	650	—	650	400	650
Keresd	520	—	480	420	450
Gernyeszeg	550	500	450	450	500
Felvinc	580	—	550	500	550
Sülelmed	600	480	520	500	520
Dicsőszentmárton	560	—	500	500	520
Naszód	600	450	500	420	520
Erkeserü	630	550	580	400	600
Ujszentes	600	—	600	580	520
Kotlliget	650	550	580	480	500
Clopodla	600	540	500	420	550
Bodófalva	620	—	550	450	520
Hidvég	560	500	—	500	440
Kóhalom	650	—	600	500	520

Helység	Beltek ára kat. h.	Kertésgyüm. ára kat. h.	Szőlők ára kat. h.	Szántó földek ára kat. h.	Földhaszn. bérek kat. h.
Vajasd	40-50000	40000	20-50000	2-15000	1-1500
Keresd	80-120000	40-50000	80-100000	25-40000	1-2000
Gernyeszeg	50-80000	80-80000	80-100000	10-40000	500-3000
Felvinc	22000	22000	30000	10-15000	1000
Sülelmed	300000	—	—	10-40000	1 mm. buza
D.-szentmárton	400000	—	—	4-20000	400-1000
Magyarnemegye	400000	—	—	10-25000	300
Erkeserü	350000	—	—	35-40000	2000
Ujszentes	200000	24000	24000	14000	400
Clopodla	40-50000	—	—	15-30000	600-1400
Bodófalva	—	—	—	35-40000	1-1600
Hidvég	—	—	—	25-35000	1/2 mm. buza.
Alsóajra	—	—	—	—	—
Kövend	—	—	—	—	—

Földhasznabérek és árak szabad forgalomban:

HIRDETÉSEK.

Nagyrebrai „Hangya” fogy. és értékesítő szövetkezet 1924. évi május hó 4-én délután 3 órakor az állami iskolában 1923. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év május hó 11-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemlről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. A felszámolás tárgyalása. 8. Az alapszabályok 21. paragrafusának módosítása. 9. Netaláni indítványok. 1923. év december 31-én a tagok száma 277, üzletrészeinek száma pedig 2388 volt. Az év folyamán belépett 1 új tag 10 üzletrésszel, a régi tagok jegyeztek 1334 üzletrésszel, kilépett 2 tag 2 üzletrésszel. A felügyelőbizottság által megvizsgált évi mérleg a bolti helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Nagyrebra 1924. április 17. *Az igazgatóság.*

Érhatvani fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi május hó 4-én, délután 3 órakor a szöv. helyiségében 1923. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év május hó 11-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemlről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Az alapszabályok 21. §-ának módosítása. 8. Netaláni indítványok. 1923. év december 31-én a tagok száma 69, üzletrészeinek száma pedig 85 volt, az év folyamán kilépett 2 rendes tag 9 üzletrésszel. A felügyelő bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolti helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Érhatvan, 1924. ápr. 22. *Az igazgatóság.*

Hosszaszói „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi május hó 4-én d. u. 3 ó. a luth. iskolában 1923. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év május hó 11-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemlről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Az alapszabályok 21. §. módosítása. 8. Netaláni indítványok. 1923. év december 31-én a tagok száma 154, üzletrészeinek száma pedig 1500 volt. Az év folyamán kilépett 1 tag 6 üzletrésszel. A felügyelő-bizottság által megvizsgált évi mérleg a bolti helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Hosszaszó, 1924. ápr. 12. *Az igazgatóság.*

Láposbányai „Hangya” fogyasztási és értékesítő szövetkezet 1924. évi május hó 4-én délután 4 órakor az iskolában 1923. évi rendes közgyűlést tart, melyre a tagok az alapszabályok 24. §-a értelmében meghívottak. Ha a közgyűlés a megjelenő tagok csekély száma miatt határozatképtelen lenne, úgy a közgyűlés 1924. év május hó 11-én fog megtartani, mely tekintet nélkül a tagok számára, határozatképes lesz. Napirend: 1. Mult évi üzleteredményről szóló jelentések tárgyalása. 2. Zárszámadások megvizsgálása és felmentvény megadása. 3. Mérleg megállapítás. 4. Tiszta jövedelemlről való rendelkezés. 5. Az igazgatóság kiegészítése. 6. Felügyelő-bizottság választása. 7. Az alapszabályok 21. §-ának módosítása. 8. Netaláni indítványok. 1923. év december 31-én a tagok száma 187, üzletrészeinek száma pedig 982 volt, az év folyamán régi tagok 491 új üzletrésszel jegyzett. A felügyelőbizottság által megvizsgált évi mérleg a bolti helyiségben kifüggesztett és mindenki által megtekinthető. Kelt Láposbánya, 1924. ápr. 22. *Az igazgatóság.*

Apróhirdetések.

Apróhirdetések ára: szavanként 2 lel. — Vastag betűkkel szedett szavak kétszeres áron számíthatnak, Legklsebb apróhirdetés díja 20 lel.

Br. Kemény Bráncovecsti-marosvécsi (jud. Mureş-Turda) uradalom, fajfelirésztés szempontjából 100-120 km. távolságon belül cserélne 5 drb. 1 éves 1. oszt. tiszta mangalica kammal átlag 57 kg. 3680

Kéziozónaprést keresek megvételre. — Cim a titkár hivatalban.

Keresek jó karban levő pontos marha, esetleg hídmerleget megvételre Hirsch Lajos Nustalau, Jud. Solnoc-Dăbăca, 3679